

MAGYAR NAPLÓ

A Magyar Írószövetség lapja

Megjelenik havonta
ISSN 0865291 0

Szerkesztőbizottság: *Jókai Anna* (elnök),
Báger Gusztáv, *Csontos János*, *Fehér Béla*,
Horváth Antal, *Kalász Márton*, *Kő Pál*,
Salamon Konrád, *Szakály Sándor*

Főszerkesztő: *Oláh János*

E-mail: foszerkeszto@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7035

Olvasószerkesztő, tanulmány: *Rosonczy Ildikó*

E-mail: tanulmany@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7033

Vers, könyvkiadás: *Szentmártoni János*

E-mail: vers@magyarnaplo.hu
konyvkiadas@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7032

Próza: *Bíró Gergely*

E-mail: proza@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7031

Nyitott Műhely: *Ekler Andrea*

E-mail: nyitottmuhely@magyarnaplo.hu

Európai Figyelő: *Jávorszky Béla* és *Bellus Ibolya*

E-mail: europaifigyelo@magyarnaplo.hu

Könyvszemle: *Erős Kinga*

E-mail: kritika@magyarnaplo.hu

Tördelőszerkesztő: *Molnár Csenge-Hajna*

Borító: *Zách Eszter*

Ügyintézők: *Cech Vilmosné*, *Nagyné Paládi Judit*

Terjesztés: *Zsiga Kristóf*

E-mail: elofizetes@magyarnaplo.hu
hirdetes@magyarnaplo.hu

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Bp., Ferenc krt. 14.

Levelezési cím:

1450 Budapest, Pf. 77.

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672; 413-6673**

Szerkesztőségi mobil:

(70) 388-7034

Elektronikus levélcímünk:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

Kiadja az Írott Szó Alapítvány (1092 Bp., Ferenc krt. 14.) és a Magyar Napló Kiadó Kft. (1062 Bp., Bajza utca 18.). Terjeszti a Nemzeti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága (1080 Bp., Orczy tér 1.) Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, emailen (hirlapelofizetes@posta.hu), faxon (303-3440) egy évre 7392 Ft, fél évre 3864 Ft. További információ: 06-80-444-444 Külföldi előfizetés: a szerkesztőség címén. Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt 60 USD vagy 50 EURO, mely átutalható a HVB-Bank Hungary Rt. (1065 Bp., Nagymező utca 44.) 10918001-00000421-10290001 számú számlára, vagy bankcsekken elküldhető a szerkesztőség címére. Nyomda: Mackensen Kft. 1139 Bp., Frangepán utca 12–14.

Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk. Muta-tópéldány kérhető, megrendelés leadható a szerkesztőségben.

A címlapon **Sára Sándor**
(Földi Imre felvétele – MTI-fotó)

„Ó, Szent István, aluszol-e már...”

Hadak utáni tél volt, zűrzavar. Csupán a havazás méltóságjellessége, a széttépett angyszárnyak riadalmas örvénylése próbált fátylat borítani az elmúlt hónapok borzalmaira, amelyeknek szovjet-rulettjében megöszült édesapám. 1944 karácsonya jött, s Csikpálfalván a kocsmá mögötti bérszobában harmadnapja vajúdott elsőszülöttével kicsi édesanyám. A kocsmában csönd volt, némán ültek poharaik mögött a férfiak. A faluban akkor templom sem volt, a közeli Csíksomlyó harangjai küldték hosszan kitartó borongással a *Mennyből az angyal* békességet üzenő palackpostáit. És a fiú sehogyan sem akarta a világra bömbölni magát, pedig karácsonyeste volt, fenyőillat lengett a tájon, gyertyafények imbolyogtak a jobbágykék falú székely házak piciny ablakaiban, a felcsiki fekete kerámia-fazakakban illatozón rotyogott a töltelékes káposzta. Akár az angyali seregek, vígan énekelve hozták a Kisjézust, jöttek hazafelé a Megváltó születését hirdető kegytemplomból a népek. A kocsmá köré gyűlt a fél falu, tisztán, olyan tisztán, ahogyan csak a vesztesek énekelhetnek, s akiket csak az igaz szeretet vezetett a Kisjézushoz, zengett a *Csordapásztorok* s a többi karácsonyi ének, hátha enyhülnének a vajúdo fiatalasszony kínjai. Csupán a fiú, Ferencz Salamon Imre elsőszülötte, Gáll Angella majdnem ötkilós magzata nem akart a világra jönni. Lehet, már akkor sem akart megváltó lenni, talán ildomtalanak, méltatlanak tarthatta a világ Megváltójával egy napon, karácsonykor megszületni.

Tovább kínozva a kicsimária édesanyát, megvárta az ünnep másodnapját, a vértanú Szent István ünnepét. Magával hozta a nevét. István, István, de melyik lett legyen? – kérdezte duhaj jókedvében, első fiúunokája fölött László, a nagypapa, aki megadta magát a sorsnak, amiért az ő szentje, a másik király, elesett a kereszt-névadástól. Melyik, melyik, hát az elsőnek, a király Istvánnak legyen a megörök-lője, annak vigye hazát s nemzetet őrző nevét, aki Nagyasszonyunkra, égi patrónánkra bízta országunkat. Ha itt a földön immár másodszer is elveszett az a haza, az az ország, ott fenn, a csillagok között, a havazás katartikus függőnyei mögött mégis, a csíksomlyói Mária kötényében mégis épen, mégis egyben van.

A fiúból nem lett sem vértanú, sem király. Öt napot törvényen kívül élt, hisz az akkori zűrzavarban csak a következő év elején írták be a nagykönyvbe. A zűrzavarok születése után sem hagyták magukat, egyik jött a másik után, veszteség veszteségre gyűlt... Sírva-kacagva érte meg, élte túl a huszadik századot a székely, eljutván ebbe a mostaniba, amikor méltán dübörög elé az újabb kérdés: vajon ezt túléltem-e, megélem-e? Eljön-e az Ő országa, eljön-e az a nagy Karácsony, amelynek igaz szeretete, dicsősége és békessége nem egy-két napig tart, s az örök reménység maga lesz a beteljesült való?

A fiú sohasem szerette az ünnepet, a harsonaszót, a fergeteges hurrázást, az önkívületes, kábulatos hozsannázást, a dicccsel rivalgó fiesztákat. A fiú a karácsonyt szerette, a csöndet, a házeresz jégcsap-xilofonjain orgonáló szeleket, a mennyaszony-fátylakat lebegtető havazásokat, az egy szem dióval, egy szem almával díszített fenyőt, az eltévedt lelkeként imbolygó gyertyalángokat, a tornác küszöbén felcsendülő éneket: *Ó, Szent István, aluszol-e már...*, amelyet biztos, hogy angyalok énekeltek, hisz csöppnyi nagymamám, soha rossz szót nem szólaló nagy-néném s szerzetes nagybátyám is ott van már az égben. Immár együtt édesapámmal és édesanyámmal. Tőlük tanultam meg, hogy adni jobb, mint kapni. Csíksomlyó árnyékában nekik köszönhetem, hogy egy vérlázítóan aljas és ember-telen rendszer nem tett ateistává, istentagadóvá, mert mindig haza kellett jönni, s a hazafelé vezető úton be kellett menni Mária lábaihoz, ahol mindig életet lehel arcunkra a csoda. Az a csoda, amelyben mindig megtörténik a karácsony. Elhozta nekünk azt az ácsfiút, aki egyetlen tanításával – Szeresd felebarátodat, mint ten-magadat! – a feje tetejére állította a világot. Ezzel a tanítással azóta sem tud mit kezdeni az emberiség, nélküle pedig lassan ugyan, de biztosan a semmibevaló felé vergődik kies sárteknék. Egyedül talán karácsony táján, amikor a világ legsötétebb napjaiból a fény felé fordul életünk, akkor szeretjük úgy felebarátainkat, mint önmagunkat. Talán.

Ferenczes István

Ferenczes István: „Ó, Szent István, aluszol-e már...”	1
---	---

LÁTHATÁR

Mezey Katalin: <i>Cinkeszóval teli; Kezében a csokorral; Élőzene</i>	3
Majoros Sándor: <i>Tárgyi bizonyíték</i>	5
Kalász Márton: <i>Hanyatlás</i>	12
Pék Pál: <i>Vadakkal vackol; Madár kiált</i>	14
Gyurkovics Tibor: <i>Töredékek</i>	15
Jámborné Balogh Tünde: <i>Nyulat télen</i>	16
Deme Tamás: „A lehetetlent letetni”	18
Berta Zsolt: <i>Jancsiszög</i>	19
<i>Angol karácsonyi mondókák</i> (Mann Lajos fordításai)	21
Kiss Benedek: <i>Édesanyám!; Töprengés arról, mit is csináljunk, ha fölszedünk egy fészekből kiesett, sárga csőrű, repülni még nem tudó, de nem is olyan kicsi feketerigót, és hazavisszük, hogy otthon fölneveljük</i>	22
Czakó Gábor: <i>A magyar észjárásról</i>	24
Ködöböcz Gábor: „ <i>Én voltam Úr, A Vers csak cifra szolgál</i> ” (A versről szóló vers Ady Endre költészetében)	27
Luzsicza István: <i>Németh Kálmán úti elégia; Október örök krónikája</i>	30
Zalán Vince: <i>Arcok a megélt időből</i> (Beszélgetés Sára Sándorral; szerkesztette: Fenyvesi Kristóf)	31
Sudár Balázs: „ <i>Szomszédom, Taligás Hajdar</i> ” (A török Vác)	35
Juhász Gyula: <i>A szent szarvas</i>	38
Zomborka Márta: <i>Vác, az otthonos város</i>	39
Szakolczay Lajos: <i>Bebádogoztak minden ablakot</i> (A váci börtön és fegyház mint irodalmi alkotóműhely)	43

NÉZŐPONT

Vincze Ferenc: <i>Miénk ez a nap</i> (Gion Nándor regényeiről)	47
--	----

KÖNYVSZEMLE

Pósa Zoltán: <i>Apokalipszis és mindig újrakezdés</i> (Jókai Anna: <i>Godot megjött</i>)	50
Bertha Zoltán: <i>Az emlékidő titkai</i> (Fecske Csaba: <i>Első életem</i>)	52
Végh Attila: <i>Vajda Mihály kísértetei</i> (Vajda Mihály: <i>A sisakrostély-hatás</i>)	54
Hörcher Eszter: <i>A havasi boszorkány</i> (Kemény János: <i>Víziboszorkány</i>)	56
Bíró Gergely: <i>Maszkák uralma</i> (Szerb Antal: <i>A harmadik torony</i>)	58

EURÓPAI FIGYELŐ – Román irodalmi mozaik

Ioan Pavel Azap: *** [én úgy tudom a fülemile nem énekes madár...]; *** [havazott, egy varjú kör-köröz...] *** [lángra lobbantjuk majd az erdőt...] (Kenéz Ferenc fordításai)	59
Stelian Müller: <i>A „Levelek apjához” piszkozatlappjaiból</i> (Bágyoni Szabó István fordítása)	60
Andrei Doboş: (szemérmes); (mondom magamban) (Kenéz Ferenc fordításai)	61
Mihai Mateiu: <i>A vereség</i> (Bágyoni Szabó István fordítása)	62
Ştefan Manasia: <i>Vers</i> (Kenéz Ferenc fordítása)	64
Claudiu Groza: <i>Pavel Dan. Új olvasatban</i> (Bágyoni Szabó István átdolgozása)	65
Rareş Moldovan: <i>unisys</i> (Kenéz Ferenc fordítása)	68
Ion Maxim Danciu: <i>Egy erdélyi kulturális fórum, a Tribuna</i>	68

A képmellékletek részletes listáját lásd a 70. oldalon.